

MOTION TILL REGION KRONOBERG

NYA STYRFORMER AV REGIONENS VERKSAMHETER

Det blir allt svårare, både att behålla personal och rekrytera nya medarbetare, inom välfärdsyrkena. Men det är inte välfärdspersonalen det är fel på, utan ett system som är sjukt!

Det bygger på den styrningsmodell som sedan i början på 1990-talet infördes inom den offentliga sektorn och som fått samlingsnamnet New Public Management (NPM). Tanken bakom NPM är att den offentliga sektorn, genom att så mycket som möjligt efterlikna den privata produktionen, ska bli både billigare och bättre. Den ska genomsyras av marknadstänkande, där de offentliga tjänsterna ska säljas till kunder under så marknadsliknande förhållanden som möjligt. Målet för välfärden är ekonomin, den ska bli effektivare och billigare genom att allt mer likna industrins löpande bandproduktion.

Men det blev inte så! Christopher Hood, som myntade namnet New Public Management för detta sätt att styra offentlig verksamhet, konstaterade efter en grundlig undersökning av 30 års erfarenhet i Storbritannien, att det varken blev bättre eller billigare, snarare tvärtom. Bland orsakerna finns högre kostnader för administration, den växer kraftigt eftersom allt måste kontrolleras, detaljstyras och mätas i avsikt att hålla de budgetmål som satts. Denna styrning påverkar också kärnpersonalen som får allt mindre inflytande över sitt arbete och mindre tid till kärnverksamheten då allt de gör måste dokumenteras. Det mätbara prioriteras vilket också påverkar kvalitet. Behoven underställs ekonomin och personalen har inte möjlighet att utföra sitt arbete på det ansvarsfulla sätt som krävs i bemötandet av människor.

Siffror från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) visar tydligt hur många fler inom välfärdssektorn som anställts med administrativa uppgifter medan antalet medarbetare inom kärnverksamheten minskat betydligt. Detta system måste avvecklas!

Vi måste bygga upp en välfärd där behoven hos våra medborgare styr vilka insatser som görs! Dessutom måste medarbetarna inte bara ha ansvar för sitt arbete, utan även kunna planera och besluta om vad som ska göras. Den kritik, som allt oftare förs fram om förhållandena inom välfärdssektorn, pekar på bristen av tillit till professionerna, p g a att de inte få möjlighet att utöva sitt yrkeskunnande på bästa sätt. Samtidigt råder det brist på personal i förhållande till den rådande arbetsbördan. Detta leder till stress, sjukfrånvaro och uppsägningar. Antalet anställda i den offentligt finansierade välfärden har minskat med cirka 100 000 sedan 1990 samtidigt som befolkningen, speciellt andelen äldre ökat. Ekvationen går helt enkelt inte ihop.

Det finns många konkreta förslag på mer funktionella och demokratiska styrningsmodeller, bl a har Kommunal tagit fram ett flertal rapporter med alternativ styrning. Läkarsällskapet har fört fram sitt förslag om hur vården skulle kunna styras mer ändamålsenligt och effektivare. Det finns inte en styrningsmodell som passar i hela välfärdssektorn, som anhängarna till NPM har hävdad, utan varje sektor behöver utveckla sin egen modell. Men i de exempel som nämns finns en hel del gemensamma nämnare för de förändringar som krävs:

- Tillför mer resurser och anställ fler inom kärnverksamheterna,
- Garantera kontinuitet i mötet med medborgarna
- Försäkra att verksamheten styrs av bindande lagstiftning som kompletteras med få övergripande mål, utformade i samarbete med de anställda.
- Mer bunden basfinansiering i stället för styckekostnader så att ersättningsmodellen leder mot ökad jämlikhet för medborgarna,
- Styr mindre, minska byråkratin och ersätt den med demokratiska processer där förtroendevalda, fackliga organisationer, anställda och brukarna är representerade,

- Ändra ledarskap så att den inte utövas på distans utan med närhet och direkt kommunikation: chefer måste ha kunskap om hur verksamheten fungerar och fackliga organisationer bör delta vid anställning av chefer,
- Ersätt konkurrens med samarbete,
- Kräv yrkesutbildning för anställning och goda möjlighet till fortbildning,
- Ersätt upphandling med verksamhet i egen regi,
- Värna om offentlighets- och meddelarskyddet.

Vänsterpartiet Kronobergs regiongrupp föreslår därför att:

Region Kronoberg tar fram en plan för hur den regionala verksamheten ska styras på ett mer demokratiskt sätt.

För Vänsterpartiet Kronobergs regiongrupp 2018-12-19

Eva-Britt Svensson
Ledamot i regionfullmäktige